

▶ ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ	1
▶ ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΜΟΝΙΜΗ ΔΟΜΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΓΠΑ.....	3
▶ ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ.....	4
▶ ΟΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΚΦΡΕΣ ΤΟΥ ΓΠΑ ΚΑΙ Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ: Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ «ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ» ΠΡΑΓΜΑΤΩΣΗΣ ΔΕΝ ΑΡΚΕΙ.....	5
▶ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	6
▶ Η ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ.....	7
▶ NEWS AND EVENTS.....	8

○ 3ο

○ Νοέμβριος

○ 2015

3^ο Ενημερωτικό Δελτίο

Καινοτομία και επιχειρηματικότητα – Αξιοποίηση της Έρευνας στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Το έργο μας...

Σκέψεις με την ολοκλήρωση του Έργου

Είναι γνωστή η έλλειψη χρηματοδότησης για Έρευνα και Ανάπτυξη τόσο από δημόσιες όσο και από ιδιωτικές πηγές καθώς επίσης και η ισχυρά θετική συσχέτιση της με το επίπεδο του Εθνικού Προϊόντος γενικά και στην Ελλάδα ειδικότερα. Ακόμη και σε ιδανικές συνθήκες στο επίπεδο διαχείρισης της καινοτομίας η σημασία της διοίκησης και οργάνωσης της είναι καθοριστικό στοιχείο αποτελεσματικότητας. Η υλοποίηση του Έργου "Αξιοποίηση της Έρευνας στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο" που ολοκληρώνεται στον τρέχοντα μήνα μας έφερε αντιμέτωπους με αυτό το ζήτημα: Έχοντας εξασφαλίσει την υλική δυνατότητα με την υποστήριξη του Δήμου Αθηναίων αντλήσαμε από το λανθάνον δυναμικό ερευνητικών αποτελεσμάτων και χρησιμοποιήσαμε ειδικούς μεταφορές τεχνολογίας και ακαδημαϊκής επιχειρηματικότητας για να αξιοποιηθούν παραγωγικά με βέλτιστο τρόπο τα ερευνητικά αποτελέσματα και οι καινοτόμες ιδέες για νέα προϊόντα/διαδικασίες με σκοπό το βέλτιστο αποτέλεσμα για τα πανεπιστήμια και για την κοινωνία.

Από αυτή την διαδικασία και την εξοικείωση με τη θεωρία και την πράξη προέκυψαν οι σκέψεις που παραθέτω στη συνέχεια. Ο καμβάς βασίζεται στην ανάλυση μιας διεπιστημονικής ομάδας από το North Carolina State University για το ρόλο των Πανεπιστημίων στην δημιουργία ριζικά νέων προϊόντων

(S.K.Markham, A.I.Kington, R.J.Lewis, M.Zapata III, 2002. The University's role in creating radically new products, *International Journal of Technology Transfer and Commercialisation* 1 (1/2): 163-172) και τροφοδοτείται από οικείες παραμέτρους και την εμπειρία που αποκομίσαμε.

Πανεπιστήμια και Βιομηχανία

Το Πανεπιστήμιο είναι μια σταθερή πηγή καινοτομιών ως αποτέλεσμα τεχνολογικής έρευνας. Για να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά οι τεχνολογίες που παράγονται πρέπει να πάρουν μορφή εμπορικά βιώσιμων προτάσεων προϊόντων/διαδικασιών (product/process concepts). Εμπειρικά στοιχεία δείχνουν ότι υπάρχει χάσμα μεταξύ Πανεπιστημίων και επιχειρήσεων. Η αμφίβολη ικανότητα μετατροπής αποτελεσμάτων βασικής έρευνας (επιστήμη) ή εφαρμοσμένης έρευνας (τεχνολογίες) σε βιώσιμα προϊόντα/διαδικασίες περιορίζει την επίδραση της έρευνας στην οικονομική ανάπτυξη. Σχηματικά μπορούμε να διακρίνουμε 4 στάδια ανάπτυξης προϊόντων/διαδικασιών: Πλατφόρμες (platforms), Ικανότητες – δυναμική (capabilities), Τεχνολογία (technology), Επιστήμη (science).

- Η πλατφόρμα αναφέρεται σε γνώσεις, δεξιότητες και δυνατότητες, απαραίτητα στοιχεία για τη καλή λειτουργία του υφιστάμενου παραγωγικού συστήματος.
- Η δυναμική (ικανότητες) αναφέρεται στις αναγκαίες δεξιότητες για την δημιουργία

και το στήσιμο νέων εναλλακτικών συστημάτων παραγωγής και προϊόντων/διαδικασιών.

- Η τεχνολογία είναι η ικανότητα να σχεδιάσει ο μηχανικός εξοπλισμό, διαδικασίες και προϊόντα.
- Η επιστήμη αναφέρεται στις βασικές γνώσεις και έννοιες που απαιτείται να κατανοηθούν ως υπόβαθρο εφαλτήριο για να σχεδιάσει ο μηχανικός τις διαδικασίες παραγωγής και τα προϊόντα.

Για να πραγματοποιηθεί αποτελεσματικά η μεταφορά τεχνολογίας πρέπει τουλάχιστον ένας από τους δύο παράγοντες επιχείρηση – Πανεπιστήμιο να δράσει σε καθένα από τα παραπάνω 4 στάδια. Η τάση στη βιομηχανία είναι να επικεντρώνει στα ζητήματα εφαρμογής της πλατφόρμας δηλαδή να βελτιστοποιεί τη λειτουργία του υφιστάμενου συστήματος και να αγοράζει ή να συγχωνεύεται με καινοτόμες επιχειρήσεις που έχουν ικανότητες/δυναμική για να περάσουν νέες τεχνολογίες (καινοτομίες) στην παραγωγή. Από την άλλη μεριά τα Πανεπιστήμια μένουν στο επιστημονικό επίπεδο και σε κάποιες περιπτώσεις στην ανάπτυξη τεχνολογίας αλλά δεν έχουν ικανότητες ή ενδιαφέρον να υλοποιήσουν τη λειτουργία συστημάτων παραγωγής για καινοτόμα προϊόντα/διαδικασίες.

Συνέχεια....

Συνέχεια....

Υφιστάμενες μορφές συνεργασίας βιομηχανίας – ακαδημίας περιλαμβάνουν τη χορηγία για έρευνα και την προ-ανταγωνιστική έρευνα. Στην πρώτη περίπτωση μια εταιρεία συμβάλλεται με μεμονωμένο ή ομάδα ερευνητών σε έργο όπου έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Η προ-ανταγωνιστική έρευνα εμπλέκει περισσότερες εταιρείες από τον ίδιο ή συναφείς κλάδους που συμφωνούν ότι όλοι έχουν ανάγκη σε επιστημονική περιοχή που χρήζει βασικής έρευνας. Η μορφή αυτή δεν επικεντρώνεται συνήθως στην ανάπτυξη σχεδίων προϊόντων καθώς η ατζέντα προσδιορίζεται από τη βιομηχανία σε οριζόντια ζητήματα που θέλει να αντιμετωπίσει. Η γνώση που αντλείται τροφοδοτεί την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, δυναμικού και πλατφόρμας εσωτερικά αποκλειστικά στις επιχειρήσεις που εμπλέκονται. Περιορισμένος αριθμός εταιρειών είναι σε θέση να μεταφράσουν αυτού του είδους τη βασική έρευνα σε συγκεκριμένες ιδέες/σχέδια νέων προϊόντων/διαδικασιών.

Οι περισσότερες επιχειρήσεις δεν έχουν την ικανότητα να αναπτύξουν τεχνολογία από βασική επιστήμη επομένως δεν επωφελούνται από αυτού του είδους τις συνεργασίες. Ακόμη και εταιρείες που έχουν τη δυνατότητα να συνεργαστούν με τα Πανεπιστήμια στο επίπεδο βασικής έρευνας δεν έχουν εικόνα γενικότερα της έρευνας που γίνεται στο Πανεπιστήμιο. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα μεγάλος αριθμός τεχνολογιών που έχουν παραχθεί στο Πανεπιστήμιο τελικά να μένουν αναξιοποίητες.

Πρωτοβουλίες εκ μέρους των Πανεπιστημίων

Υπάρχουν μια σειρά ανταγωνιστικές και μη δραστηριότητες μέσω των οποίων μπορούν τα ερευνητικά αποτελέσματα να καταλήξουν σε νέα προϊόντα/υπηρεσίες. Οι ανταγωνιστικές δραστηριότητες αποτελούν αντικείμενο δομών μεταφοράς τεχνολογίας που ιδρύονται (ή ενισχύονται εκεί που υπάρχουν) με σκοπό συμβάσεις παραχώρησης τεχνολογίας σε ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. Παράλληλα υποστηρίζουν τους ερευνητές να δημιουργήσουν τεχνολογικούς και τους φέρνουν σε επαφή με κεφαλαιούχους, επιχειρηματίες και εταιρείες διαχείρισης τεχνολογίας. Η κατάλληλη μέθοδος για να περάσουν οι τεχνολογίες από τη λεγόμενη κοιλάδα του θανάτου πρέπει να αναζητηθεί και δεν είναι πάντα τα τεχνολογικά πάρκα και οι θερμοκοιτίδες που θα κάνουν κάτι τέτοιο. Εξετάζουν και αξιολογούν τεχνολογίες αλλά το γεγονός ότι κατά κανόνα αποφασίζουν να χρηματοδοτηθεί ή όχι μια τεχνολογία (pass or fail) έχει ως αποτέλεσμα: α) να αφήνουν εκείνες που απορρίπτονται στην αρχή της διαδρομής χωρίς προτάσεις για το πώς θα προχωρήσουν, ή β) προωθούνται αυτές που επιλέγει στην κοιλάδα

χωρίς οδηγίες για το πώς θα τη διασχίσουν με αποτέλεσμα αποτυχίες και επακόλουθα απογοήτευση.

Οι επιχειρήσεις πρέπει να δουν εφευρέσεις σε στάδιο υψηλότερο από εκείνα της επιστήμης ή της τεχνολογίας, δηλαδή στο επίπεδο του δυναμικού ή και της πλατφόρμας ενώ τα πανεπιστήμια επικεντρώνουν τις δραστηριότητες τους στο επίπεδο της επιστήμης ή στο επίπεδο της τεχνολογίας και στην καλύτερη περίπτωση προσπαθούν να εκμεταλλευτούν εμπορικά τις ίδιες τις τεχνολογίες.

Το Πανεπιστήμιο μπορεί να ακολουθήσει την τάση να αξιοποιεί εμπορικά μεγαλύτερο ποσοστό των τεχνολογιών και διανοητικής ιδιοκτησίας που προκύπτει από την έρευνα και πρέπει να αναπτύξει την ικανότητα να συνδιαλέγεται με τη βιομηχανία σε υψηλότερο επίπεδο κατανοώντας τις απαιτήσεις και προσαρμόζοντας ανάλογα τις δράσεις του. Το ζήτημα λοιπόν είναι πώς θα προκύψουν βιώσιμες ιδέες/σχέδια για προϊόντα/υπηρεσίες και πώς κάθε μια από αυτές θα υποστηρίζεται από επεξεργασμένο επιχειρηματικό σχέδιο. Επομένως είναι απαραίτητη μια οργανωμένη διαδικασία εντοπισμού και αποτίμησης της αξίας βιώσιμων τεχνολογιών και με βάση αυτές να επινοήσουν ιδέες (concepts) και να εκπονήσουν επιχειρηματικά σχέδια αφήνοντας ανοικτό και ευέλικτο τον τρόπο αξιοποίησης. Με απλά λόγια οι τεχνικές ιδέες πρέπει να μεταφραστούν σε όρους επιχείρησης κάτι που απαιτεί εκτεταμένη προσπάθεια και διασύνδεση με τη βιομηχανία.

Για τα ζητήματα αυτά τα κείμενα που ακολουθούν εικονογραφούν συμπληρωματικές πλευρές από την εμπειρία του Γεωπονικού Πανεπιστημίου. Ο **Οδυσσεάς Καρτάλος** εντοπίζει χαρακτηριστικά που πρέπει να ληφθούν υπόψη για την οργάνωση μόνιμης δομής ενώ η **Φαίη Ορφανού** αναδεικνύει ρωγμές στις κρατούσες αντιλήψεις και αναφέρει λύσεις που επινοήθηκαν για να αντιμετωπιστούν ανασταλτικοί παράγοντες στη μεταφορά τεχνολογίας. Οι τρόποι αξιοποίησης των ερευνητικών εκροών αναλύονται από τον **Γιάννη Καραμπάση** που εφιστά την προσοχή στη δημιουργία δικτύων "απορρόφησης" τους, ο βαθμός δε ανάπτυξης της δικτύωσης στο πλαίσιο του έργου παρουσιάζεται από τους συνεργάτες καθ. **Γ. Παπαδάκη** και **Θάνο Μπαλαφούτη**. Τέλος, η **Αρχοντούλα Παπαπαναγιώτου** σημειώνει τη σημασία της αντιμετώπισης θεμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε όλο τον κύκλο ζωής της ερευνητικής διαδικασίας ως παράγοντα σημαντικής πρόσθεσης αξίας κατά τη μεταφορά τεχνολογίας. Πληροφορίες για σεμινάρια, εκδηλώσεις και εκδόσεις συναφείς με το έργο πλαισιώνουν αυτό το δελτίο.

Αν. Καθ. Στέλιος Ροζάκης
Επιστημονικά Υπεύθυνος

Σχεδιάζοντας μια μόνιμη δομή αξιοποίησης ερευνητικών αποτελεσμάτων στο ΓΠΑ

Το έργο Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα ανέδειξε το ενδιαφέρον μιας μεγάλης πλειοψηφίας της ακαδημαϊκής κοινότητας του ΓΠΑ για την εκμετάλλευση του ερευνητικού έργου του Ιδρύματος. Η συστηματική αξιολόγηση των προτάσεων που υποβλήθηκαν έδωσε, επίσης, την ευκαιρία να εντοπιστούν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά για το είδος και το εύρος των αναγκών υποστήριξης, που μπορούν να καθοδηγήσουν τον επιχειρησιακό σχεδιασμό μιας μόνιμης δομής αξιοποίησης της έρευνας.

Το πρώτο χαρακτηριστικό είναι **η μορφή της καταλληλότερης οδού αξιοποίησης του αποτελέσματος**, με τις δύο κυριότερες εναλλακτικές να αποτελούν:

- τις υπηρεσίες εφαρμοσμένης έρευνας προς Ιδιωτικούς και Δημοσίους Φορείς, που περιλαμβάνουν και υπηρεσίες που σχετίζονται με μεθοδολογίες, τεχνικές και εργαλεία διαπίστευσης - πιστοποίησης, και/τα εμπορικά προϊόντα και υπηρεσίες για το ευρύ καταναλωτικό κοινό.

Από την αξιολόγηση των προτάσεων προκύπτει ότι η πρώτη κατηγορία αποτελεί την πιθανότερη οδό, γεγονός που συνάδει με τη γενικότερη προσέγγιση της έρευνας στο Γεωπονικό. Αυτό σημαίνει ότι παράλληλα με μηχανισμούς που προωθούν την ανάπτυξη νεοφυών επιχειρήσεων, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στη δημιουργία δεξιοτήτων και μηχανισμών που θα επιτρέψουν την προσφορά υπηρεσιών εφαρμοσμένης έρευνας, με κριτήρια την υψηλή ποιότητα και αποδοτικότητα.

Το δεύτερο χαρακτηριστικό είναι **η φύση της υποστήριξης** που θα πρέπει να παρέχεται. Μια αρχική παρατήρηση είναι ότι οι ερευνητές που υπέβαλαν προτάσεις εμφανίζουν κατά μέσο όρο υψηλότερους δείκτες παραγωγικότητας σε δημοσιεύσεις και αναφορές σε σχέση με το σύνολο των μελών ΔΕΠ. Παρουσιάζουν, επίσης, πολύ μεγαλύτερο βαθμό πρωτοβουλίας σε έργα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καθώς και του εγχώριου Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα. Με αυτό το δεδομένο, οι προτάσεις στοχεύουν στις περισσότερες περιπτώσεις σε συγκεκριμένα προϊόντα / υπηρεσίες με εντοπισμένα κοινά στόχους.

Η βασική, όμως, περιοχή στην οποία εμφανίζεται η μεγαλύτερη ανάγκη υποστήριξης είναι αυτή της επιλογής του καταλληλότερου επιχειρηματικού σχήματος που θα αναλάβει την αξιοποίηση. Αναδεικνύεται με αυτόν τον

τρόπο η ανάγκη καθοδήγησης των ερευνητικών ομάδων στην ανάλυση του ανταγωνισμού, τη διερεύνηση συμμαχιών με υφιστάμενες επιχειρήσεις και, κυρίως, τη στελέχωση του εγχειρήματος για να καλυφθούν ανάγκες σε τομείς όπως η ανάπτυξη εμπορικής πολιτικής, η προώθηση πωλήσεων και η οικονομική διαχείριση.

Παράλληλα, η μόνιμη δομή πρέπει να είναι σε θέση να απευθύνεται στο σύνολο των ερευνητών, με δράσεις:

- υποστήριξης της τεχνολογικής ωρίμανσης ερευνητικών αποτελεσμάτων, με χρηματοδότηση από ιδιωτικούς ή δημόσιους πόρους και σε συνεργασία με επιχειρήσεις, και,
- ευρύτερης ενημέρωσης/παρακίνησης των ερευνητών σε θέματα καινοτόμου επιχειρηματικότητας, αναδεικνύοντας τις ευκαιρίες που απορρέουν.

Το τρίτο χαρακτηριστικό είναι **η διάσταση της συνεργασίας των ερευνητών**, που εμφανίζεται να είναι ιδιαίτερα περιορισμένη: υπάρχουν μόλις 3 προτάσεις στις 42 με δι-εργαστηριακές / δια-τμηματικές συνεργασίες. Αποτελεί κοινό τόπο ότι η αντιμετώπιση επιστημονικών και τεχνολογικών προκλήσεων από ομάδες που προέρχονται από διαφορετικούς θεματικούς κλάδους προσφέρει μεγαλύτερες προοπτικές ανάπτυξης σημαντικών επιστημονικών τομών, όπως και καινοτόμων εφαρμογών. Μια μόνιμη δομή αξιοποίησης της έρευνας θα πρέπει να δώσει ώθηση στις συνεργασίες ανάμεσα στα μέλη ΔΕΠ, όχι μόνο σε ερευνητικό επίπεδο, αλλά και για ενέργειες που αποσκοπούν στην από κοινού αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Τα παραπάνω στοιχεία συνεισφέρουν στην οργάνωση μιας μόνιμης δομής. Το κρίσιμο, όμως, σημείο, στην παρούσα φάση είναι να διαμορφωθεί η στρατηγική του Ιδρύματος στο θέμα της αξιοποίησης της έρευνας, που σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, απαιτεί μακροπρόθεσμη προσπάθεια και επένδυση σε τομείς όπως η προστασία και διαχείριση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και η στελέχωση με προσωπικό επιστημονικής κατάρτισης και γνώσης των αγορών, που θα αναλάβει να προωθήσει τα ερευνητικά αποτελέσματα, σε συνεργασία με τους ερευνητές. Ο ευρύτερος στόχος είναι η ενίσχυση του Πανεπιστημίου, με δράσεις που συμβάλουν στην αντιμετώπιση κοινωνικών και οικονομικών προκλήσεων, αποφέροντας πρόσθετους πόρους για την ανάπτυξη του ακαδημαϊκού και ερευνητικού έργου.

*Δρ. Οδυσσέας Καρτάλος
Partner Logotech A.E.*

Αναδεικνύοντας και αντιμετωπίζοντας τις ελληνικές ιδιαιτερότητες στο πεδίο της μεταφοράς τεχνολογίας

Στο πλαίσιο του έργου «Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα στο ΓΠΑ» (εφεξής «το Έργο») αναδείχθηκαν αρκετά κρίσιμα δεδομένα για την κατάσταση και τη δυναμική της μεταφοράς τεχνολογίας στο ελληνικό ερευνητικό οικοσύστημα, ζητήματα που σηματοδοτούν και τις κύριες ελληνικές ιδιαιτερότητες στο πεδίο της μεταφοράς τεχνολογίας.

Αξίζει να επισημανθεί ότι σε αρκετά πεδία, ανατράπηκαν στην πράξη οι κρατούσες παραδοχές. Μάλιστα σε κάποια ζητήματα βρέθηκαν και προωθήθηκαν λύσεις για να αντιμετωπισθούν αγκυλώσεις που μέχρι σήμερα λειτουργούσαν ανασταλτικά στην ανάπτυξη ενεργειών μεταφοράς τεχνολογίας.

Τα ζητήματα στα οποία κλονίστηκαν οι κρατούσες παραδοχές και προωθήθηκαν λύσεις ήταν τα εξής:

(1) Διαπιστώθηκε ότι συνηθέστερα η προς αξιοποίηση διανοητική ιδιοκτησία των ερευνητικών ομάδων δεν είναι εφευρέσεις που πληρούν την προϋπόθεση του «εφευρετικού βήματος» ώστε να μπορεί επί αυτών να κατοχυρωθεί δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

Τα προς οικονομική αξιοποίηση ερευνητικά αποτελέσματα αποτελούν συχνότερα διανοητική ιδιοκτησία με τη μορφή «τεχνογνωσίας» (know how) η οποία δεν πληροί μεν τους όρους για την κατοχύρωση διπλώματος ευρεσιτεχνίας (know how) αλλά μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο οικονομικής αξιοποίησης ως τέτοια «τεχνογνωσία» και να συναφθεί σύμβαση οικονομικής αξιοποίησης της έρευνας μεταξύ του Πανεπιστημίου και Επιχείρησης ή Παραγωγικού Φορέα. Η σύμβαση μπορεί να είναι είτε Σύμβαση «Μεταφοράς Τεχνογνωσίας» (know how transfer) είτε Σύμβαση Αποκάλυψης Επιχειρηματικών Μυστικών (trade secrets). Σχετικώς ετοιμάσθηκαν πρότυπα συμβάσεων προς χρήση από το Πανεπιστήμιο και τις ερευνητικές ομάδες.

(2) Η οικονομική αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων δεν απαιτεί πάντοτε την ίδρυση νέων εταιρειών για την παραγωγή και εμπορία του προϊόντος που προκύπτει από το ερευνητικό αποτέλεσμα. Η ενδεδειγμένη οδός οικονομικής αξιοποίησης είναι οι συνεργασίες με υφιστάμενες επιχειρήσεις, από την Ελλάδα και διεθνώς. Σε ειδικές περιπτώσεις μόνο προκρίνεται επιχειρηματικά η ίδρυση εταιρειών από ερευνητικές ομάδες.

Βέβαια, η ελλιπής και αποσπασματική επαφή των Πανεπιστημίων και παραγωγικών φορείς δεν διευκολύνει τέτοιες συνεργασίες. Για το λόγο αυτό, προωθήθηκε στο Έργο η δημιουργία δικτύωσης με συλλογικούς παραγωγικούς φορείς ή με επιχειρήσεις, μέσω Συμφωνιών – Πλαίσιο που έχουν ως αντικείμενο τη συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών και την προώθηση επαφών και συνεργασιών.

3) Στις περιπτώσεις που επιλέγεται, για επιχειρηματικούς λόγους, η ίδρυση εταιριών για την οικονομική αξιοποίηση ερευνητικού αποτελέσματος, οι εν λόγω εταιρείες δεν είναι αναγκαίο να ιδρύονται μόνο με τη μορφή τεχνολογικού και με εταιρική συμμετοχή του Πανεπιστημίου. Στο πλαίσιο του Έργου μελετήθηκε το θεσμικό πλαίσιο και οι διεθνείς πρακτικές και αναδείχθηκε ότι είναι δυνατόν να ιδρύεται εταιρεία από ερευνητές και άλλους, η οποία να συνάπτει σύμβαση συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο, μέσω της οποίας το Πανεπιστήμιο θα παραχωρεί δικαίωμα χρήσης εγκαταστάσεων και ονόματος και η Εταιρεία θα του καταβάλλει εύλογο αντάλλαγμα επί των εσόδων ή επί των κερδών της.

Βέβαια, η έλλειψη ακριβούς και αναλυτικής ρύθμισης θα μπορούσε να λειτουργήσει ανασταλτικά για τους διοικητικούς μηχανισμούς των Πανεπιστημίων να αποδεχθούν τέτοιες συμβάσεις.

Για το σκοπό αυτό καταρτίστηκε κανονιστικό κείμενο με αναλυτικές ρυθμίσεις για τη ρύθμιση – *τουλάχιστον στο πλαίσιο του έργου* - των εσωτερικών σχέσεων Πανεπιστημίου, Ερευνητών και υπό ίδρυση εταιρειών. Στη βάση του κανονιστικού κειμένου αυτού προωθήθηκε η ίδρυση εταιριών οικονομικής αξιοποίησης έρευνας από ερευνητές του ΓΠΑ, οι οποίες κατά τα ανωτέρω θα έχουν συμβατική σχέση συνεργασίας με το ΓΠΑ.

Για όλα τα ανωτέρω ζητήματα, το Έργο πρόσφερε τη δυνατότητα να αποκτηθεί εμπειρία στην πράξη, να εξετασθούν και να προωθηθούν λύσεις αλλά και γενικότερα να δοκιμαστούν, να αμφισβητηθούν και άλλοτε να επιβεβαιωθούν άλλοτε να ανατραπούν οι κρατούσες παραδοχές.

Σαφέστατα, αυτή η χρήσιμη εμπειρία μπορεί να αποτελέσει κεφάλαιο προς αξιοποίηση για Δομές Μεταφοράς Τεχνολογίας στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο ή σε άλλα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ της χώρας.

*Ι. Ορφανού, Δικηγόρος/Σύμβουλος συναλλακτικών και
θεσμικών θεμάτων μεταφοράς τεχνολογίας*

Οι ερευνητικές εκροές¹ του ΓΠΑ και η αξιοποίησή τους: η δυνατότητα «τεχνολογικής²» πραγμάτωσης δεν αρκεί

Το πρόσφατο έργο Αξιοποίηση Έρευνας του ΓΠΑ, έδειξε, ότι οι δυνητικά αξιοποιήσιμες εκροές του είναι ποικίλων τύπων και κατανέμονται σε:

Εφαρμογές	5
Διαδικασίες	7
Προϊόντα	16
Υπηρεσίες	14
Σύνολο	42

Στο σχήμα της πορείας – μετουσίωσης εκροής του ΓΠΑ σε καινοτομία στην αγορά πέραν των άλλων αποτυπώσεων δείχνεται ότι οι δυσκολίες της αξιοποίησης των ελληνικών ερευνητικών εκροών (ελληνική κοιλάδα του θανάτου) αρχίζουν ήδη από την παραγωγή τους λόγω (α) του ιδιαίτερα πρώιμου σταδίου ανάπτυξης τους όπως πχ γίνεται αντιληπτό με βάση τη κλίμακα για το Στάδιο Ωριμότητας της Εκροής, της Τεχνολογίας (Technology Readiness Level) και (β) της απουσίας (πρόθυμων) συντελεστών - ομάδων προσώπων για την καθοδήγηση αυτής της πορείας της μετουσίωσης της εκροής σε καινοτομία.

Για αυτό απαιτείται να προδιαγραφούν μία σειρά εργασιών & δραστηριοτήτων που αφορούν τεχνικές και τεχνολογικές παρεμβάσεις, ένα Σχέδιο Εφαρμογής της Εκροής, Τεχνολογίας, (ανάλογο με το Technology Implementation Plan) σχέδιο που αφορά όλους τους τύπους εκροών.

Το Σχέδιο Εφαρμογής της Εκροής, Τεχνολογίας παρουσιάζει:

- πληροφορίες για τις τεχνικές και τεχνολογικές εξελίξεις - βελτιώσεις της εκροής προκειμένου να μπορεί να εμπορευματοποιηθεί
- το επίπεδο ανάπτυξης του ερευνητικού αποτελέσματος
- τους τρόπους με τους οποίους, θα μετατραπούν οι εκροές σε καινοτομίες
- τους τρόπους βελτίωσης της ποιότητας της
- μεθόδους περαιτέρω ανάπτυξης της στο προβλεπτό μέλλον

Το σχέδιο εφαρμογής συμπληρώνει την «εικόνα» της εκροής όπως προκύπτει από την επαλήθευση της δυνατότητας πραγμάτωσης της εκροής της τεχνολογίας (proof of concept) και είναι απαραίτητο στοιχείο για να μπορέσει να προσελκυστεί κάποια χρηματοδότηση του πρώιμου σταδίου της ανάπτυξης της.

Αναγκαίες μέριμνες του ΓΠΑ με κύρια τη δημιουργία δικτύων «απορρόφησης» των εκροών

Το ΓΠΑ πρέπει να μεριμνήσει ώστε η όποια υποστηρικτική υπηρεσία ή δομή δημιουργηθεί να καλύπτει όλους τους τύπους των εκροών του, τους τρόπους αξιοποίησης αυτών και τους τύπους της (ενδεχόμενης) προστάσιας τους, λαμβάνοντας υπόψη την ευρεία έννοια της πνευματικής ιδιοκτησίας, (ακόμη και της μη τυπικής) και το γεγονός ότι μία ερευνητική εκροή μπορεί να είναι επιχειρηματικά αξιοποιήσιμη εφόσον μπορεί να προσδώσει προστιθέμενη αξία στο χώρο και το χρόνο της εφαρμογής της χωρίς πάντα και κατ’

ανάγκη να συγκροτεί καινοτομία, με τα κριτήρια του παγκόσμιου επιστημονικού συστήματος (world science system).

Δοθέντος ότι στην άδεια εκμετάλλευσης δεν αποτυπώνεται όπως και σε κανένα έγγραφο (επίσημο ή μη) το όλο σύνολο των λεπτομερών στοιχείων που να καθιστούν την εκροή αξιοποιήσιμη, είναι απαραίτητο η θεσμική πυχή της δομής να προβλέπει κίνητρα για την συνεργασία και σύμπραξη του πραγματικού παραγωγού της εκροής με τον δικαιοδόχο και αυτό πρέπει να συμπεριλαμβάνει απαραίτητα και τα μη μέλη ΔΕΠ, (διδασκοντικοί φοιτητές, μεταδιδάκτορες ερευνητές κοκ) για την ενεργό συμμετοχή τους στη διαδικασία της μετουσίωσης της εκροής του ΓΠΑ σε καινοτομία.

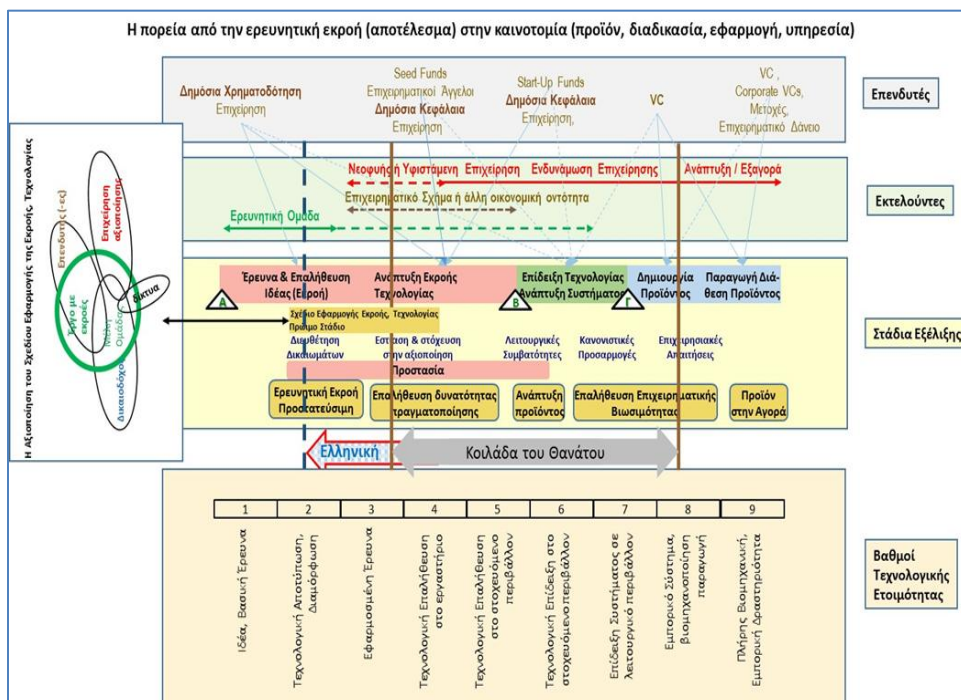
Η προσπάθεια για την αποτελεσματική αξιοποίηση της έρευνας του ΓΠΑ, θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη τις ιδιαιτερότητες του ΓΠΑ και του περιβάλλοντος χώρου εντός του οποίου λειτουργεί και ιδιαίτερα τη συγκυρία σχετικά με την κατάσταση και τον ρόλο που αποδίδεται πλέον στο γεωργικό τομέα και στην πρωτογενή παραγωγή καθώς και στον άμεσα συσχετισμένο με αυτή δευτερογενή παραγωγικό τομέα, τον κλάδο των τροφίμων κοκ.

Έτσι πέραν της προσπάθειάς του την προσέλκυση χρηματο-οικονομικών πόρων για την αξιοποίηση των ερευνητικών του εκροών το ΓΠΑ θα πρέπει να μεριμνήσει για την δημιουργία δικτύων με όλους τους συντελεστές υποδοχής – χρήστες των καινοτομιών που προκύπτουν από τις ερευνητικές εκροές του ΓΠΑ, και αυτό περιλαμβάνει τις γεωργικές επιχειρήσεις, τους αγροτικούς – γεωργικούς συνεταιρισμούς, τις επιχειρήσεις του κλάδου τροφίμων αλλά και το τραπεζικό σύστημα, το οποίο ενδιαφέρεται πλέον ενεργά για την βιωσιμότητα των επιχειρήσεων είτε διότι έχουν ήδη χρηματοδοτηθεί – δανεισθεί από αυτές είτε ενδιαφέρονται για να χρηματοδοτήσουν – δανεισθούν για τα νέα επιχειρηματικά τους σχέδια.

¹ Ερευνητική εκροή: το οποιοδήποτε αποτέλεσμα (υλικό ή άυλο) της ερευνητικής διαδικασίας που ενσωματώνει νέα ή διαφοροποιημένη γνώση - αφορά και πρόσωπα με αποκτημένη εξειδίκευση .

Καινοτομία: δεν είναι ταυτόσημο με την τεχνολογία, περιλαμβάνει και τις διαστάσεις της οργάνωσης, της διαδικασίας και της υπηρεσίας.

² «τεχνολογική» πραγμάτωση: εννοείται με την ευρεία έννοια της πραγμάτωσης που περιλαμβάνει (και) την χρήση τεχνολογίας, και όχι ότι η ίδια η εκροή είναι τεχνολογία

Δημιουργία Διεθνούς Δικτύου Χρηματοδότησης

Όπως αναφέρθηκε και στο 2ο ενημερωτικό δελτίο, τα σύγχρονα Πανεπιστήμια δεν πρέπει να περιορίζονται μόνο στη δημιουργία και στη μετάδοση της γνώσης στους φοιτητές, αλλά να έχουν άμεση επαφή με την κοινωνία και να αφουγκράζονται τις ανάγκες της. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, το Πανεπιστήμιο θα πρέπει να αποκτήσει επαφή με όλους τους φορείς της οικονομίας, όπως Επιμελητήρια, Συνδέσμους, Τράπεζες, αλλά κυρίως με τις επιχειρήσεις (είτε μεγάλες ή μικρομεσαίες) οι οποίες στην πραγματικότητα προάγουν και δημιουργούν τη νέα οικονομία και ταυτόχρονα δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας. Η επαφή αυτή σήμερα είναι ευκαιριακή και οφείλεται αποκλειστικά στην προσωπική επαφή των μελών ΔΕΠ του Πανεπιστημίου με την αγορά. Επομένως, γεννάται η ανάγκη μιας μόνιμης σύνδεσης των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης με τους φορείς της αγοράς η οποία θα γίνεται προγραμματισμένα από μια δομή που θα έχει διττή ευθύνη:

- Να μεταβιβάζει στους φορείς της αγοράς τα ώριμα ερευνητικά αποτελέσματα υψηλού επιπέδου τεχνολογικής ωριμότητας για την εκμετάλλευσή τους με την παραγωγή νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών είτε με τη χρηματοδότηση νεοφυών επιχειρήσεων και τεχνοβλαστών ή με την παραχώρηση των δικαιωμάτων χρήσης σε υφιστάμενες επιχειρήσεις.
- Να μεταφέρει στις ερευνητικές ομάδες του Πανεπιστημίου τις ανάγκες των φορέων της αγοράς που δυνητικά θα μπορούσαν να επιλυθούν μέσω της εξειδίκευσης της γνώσης και του προηγμένου εξοπλισμού των εργαστηρίων του Πανεπιστημίου.

Έτσι, φαίνεται ότι πρόκειται για μια σχέση που στο βάθος του χρόνου και με την επίτευξη ορισμένων επιτυχημένων παραδειγμάτων θα αρχίσει να συνδέει τα δύο μέρη με θετικά αποτελέσματα στην οικονομία και στην κοινωνία.

Όσον αφορά το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΓΠΑ), όλα τα παραπάνω έρχεται να καλύψει το επονομαζόμενο «Δίκτυο Χρηματοδότησης» που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του έργου «Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα – Αξιοποίηση της Έρευνας στο ΓΠΑ». Η διαδικασία δημιουργίας του Δικτύου αυτού περιελάμβανε τις παρακάτω δράσεις:

- Έγινε μια αρχική επιλογή κατάλληλων σχημάτων που συνάδουν με τα αντικείμενα που θεραπεύει το Πανεπιστήμιο μας που εντάχθηκαν σε μια βάση δεδομένων στην οποία περιλαμβάνονται όλα τα στοιχεία επικοινωνίας των φορέων, όπως Επωνυμία, Διεύθυνση, Πρόσωπο Επικοινωνίας, Τηλέφωνο, Fax και Email.
- Στη συνέχεια, έγινε αρχική επικοινωνία με όλους τους φορείς που περιλαμβάνει η προαναφερθείσα βάση δεδομένων μέσω τυποποιημένου email που ακολουθήθηκε από τηλεφωνική επικοινωνία όταν δεν υπήρξε απάντηση ηλεκτρονικά¹.

Οι φορείς που έδειξαν ενδιαφέρον δέχθηκαν πρόσκληση από το ΓΠΑ να συμμετάσχουν σε μια δια ζώσης συνάντηση για την λεπτομερή ενημέρωσή τους σχετικά με το έργο «Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα – Αξιοποίηση της Έρευνας στο ΓΠΑ»¹ και τα πλεονεκτήματα της συμμετοχής τους στο Δίκτυο.

Πιο συγκεκριμένα, ενημερώθηκαν πως τα μέλη του Δικτύου θα έχουν πρόσβαση στο forum του ιστότοπου του έργου (www.techtransfer.aua.gr) όπου θα αναρτώνται πληροφορίες σχετικά με νέα ερευνητικά αποτελέσματα προτού γίνουν δημόσια, δίνοντας στα μέλη τη δυνατότητα να προηγηθούν σε σχέση με ανταγωνιστικούς φορείς στην διαπραγμάτευση εκμετάλλευσής των αποτελεσμάτων αυτών στην αγορά. Επίσης, ενημερώθηκαν ότι όλα τα νέα ερευνητικά αποτελέσματα του ΓΠΑ θα αποστέλλονται σε μορφή ενημερωτικού δελτίου μέσω email μόνο στα μέλη του Δικτύου. Τέλος, πληροφορήθηκαν ότι μέσω του forum θα έχουν τη δυνατότητα να αιτούνται για ολοκληρωμένη συμβολή του ΓΠΑ (συνδυασμό γνώσης διαφόρων εργαστηρίων) στην δημιουργία νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών, αλλά και την επίλυση υφιστάμενων τεχνικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν. Όσον αφορά τις υποχρεώσεις των μελών προς το ΓΠΑ, θα πρέπει να τονισθεί ότι στο στάδιο αυτό δεν ζητήθηκε από τους φορείς να έχουν οικονομική συμβολή στο Δίκτυο όντας μέλη, παρά μόνο να παραμένουν ενεργά μέλη.

- Οι φορείς που έδειξαν ενδιαφέρον μετά από συνάντηση (μια ή περισσότερες) δέχθηκαν ένα πρότυπο Μνημόνιο Συνεργασίας που είχε ήδη ετοιμάσει η Νομικός Σύμβουλος του Έργου κ. Φαίη Ορφανού ενημερώθηκαν ότι δεν έχει νομικές δεσμεύσεις και αποτελεί ένα σύμφωνο καλής θέλησης με το οποίο οι δύο αντισυμβαλλόμενοι δεσμεύονται να αλληλοβοηθούνται για το βέλτιστο επιστημονικό, οικονομικό και κοινωνικό αποτέλεσμα.
- Τέλος, ήδη 7 φορείς και το ΓΠΑ προέβησαν σε συνυπογραφή του Μνημονίου Συνεργασίας αφού δέχτηκε μικρές τροποποιήσεις ανάλογα με την περίπτωση, ενώ η ολοκλήρωση της συμφωνίας μέσω του Μνημονίου με 10 ακόμα φορείς είναι ακόμα σε εξέλιξη.

Κλείνοντας, θα θέλαμε να εκφράσουμε την επιθυμία του ΓΠΑ για μεγέθυνση του Δικτύου αυτού με σκοπό να εντάξει φορείς και επιχειρήσεις όλων των κλάδων που δραστηριοποιείται το ΓΠΑ (Φυτική και Ζωική Παραγωγή, Τεχνολογία Τροφίμων και Βιοτεχνολογία, Φυσικούς Πόρους και Μηχανική, Αγροτική Ανάπτυξη), έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί η συμβολή της τεχνογνωσίας του ΓΠΑ στην πραγματική οικονομία.

¹ Πρέπει να τονισθεί πως οι φορείς της αγοράς δέχθηκαν με έκπληξη την πρόταση συμμετοχής στο Δίκτυο που ήταν είτε θετική αναγνωρίζοντας την ανάγκη οργανωμένης σύνδεσης της αγοράς και ιδιαίτερα των συγκεκριμένων φορέων με το Πανεπιστήμιο ή αρνητική διότι θεώρησαν ότι πρόκειται για μια ακόμα περιστασιακή κίνηση του Πανεπιστημίου που δεν θα έχει συνέχεια.

² Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά τη διάρκεια των συναντήσεων υπήρξε ενθουσιασμός από την προσέγγιση που ακολουθήθηκε από το έργο για την άντληση ιδεών από της ερευνητικές ομάδες του ΓΠΑ, αλλά και από την ποιότητα των ιδεών αυτών. Επίσης, διαφάνηκε μια έκπληξη σχετικά με τις δυνατότητες και τη δυναμική των ερευνητικών ομάδων του ΓΠΑ, λόγω μειωμένης έως μηδενικής ενημέρωσής τους για τις δράσεις το ΓΠΑ.

*Γεώργιος Παπαδάκης, Καθηγητής ΓΠΑ
Αθανάσιος Μπαλαφούτης, Δρ. Γεωπόνος ΓΠΑ*

Η Διανοητική Ιδιοκτησία ως παράγοντας προστιθέμενης αξίας των ερευνητικών έργων

Η αξιοποίηση, εμπορική και επιχειρηματική, της τεχνολογικής καινοτομίας που προκύπτει μέσα από την επιστημονική έρευνα, είναι μια σύνθετη διαδικασία, στο πλαίσιο της οποίας οι ερευνητές, αργά ή γρήγορα, θα έλθουν αντιμέτωποι με σύνθετα νομικά ζητήματα που αφορούν είτε στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που έχουν δημιουργηθεί στο πλαίσιο της έρευνας είτε και στη δυνατότητα προστασίας και κατοχύρωσης των δικαιωμάτων αυτών.

Οι νομικοί συνήθως καλούνται να παρέχουν τις συμβουλευτικές τους υπηρεσίες σε εκείνο το στάδιο όπου η έρευνα έχει ολοκληρωθεί και τα αποτελέσματά της επιδιώκεται να αξιοποιηθούν εμπορικά. Τούτο έχει ως αποτέλεσμα να εντοπίζονται, εκ των υστέρων, σημαντικά κενά και ασάφειες κυρίως ως προς το ιδιοκτησιακό καθεστώς των δικαιωμάτων, πράγμα που είναι ενδεχόμενο να επηρεάσει αρνητικά το στόχο της προσδοκώμενης εμπορικής και επιχειρηματικής αξιοποίησης ενός προϊόντος.

Τα παραπάνω οφείλονται στο γεγονός ότι, ενδεχομένως, δεν έχει καταστεί ακόμη κοινό κτήμα συνείδησης της ερευνητικής και ακαδημαϊκής κοινότητας, ότι η ορθή νομική διαχείριση και κατοχύρωση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας αποτελεί σπουδαίο παράγοντα που προσδίδει προστιθέμενη αξία στο ίδιο το προϊόν.

Η προστιθέμενη αξία που εισφέρει στο προϊόν μια νομικώς ορθή και περιεκτική διευθέτηση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, φαίνεται και από τα εξής:

Η χρηματοδότηση ερευνητικών έργων από χρηματοδοτικούς φορείς (ιδιωτικούς ή δημόσιους) καθώς και η συνεργασία με κάποιον ιδιωτικό φορέα για την εμπορική ανάπτυξη ή και κυκλοφορία ενός προϊόντος, προϋποθέτουν την νομικά σαφή, πλήρη και λειτουργική διευθέτηση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που σχετίζονται με την έρευνα και το προϊόν της. Τόσο οι χρηματοδοτικοί φορείς όσο και οι ιδιωτικές εταιρείες απαιτούν τη διενέργεια λεπτομερών νομικού ελέγχου ως προς το ιδιοκτησιακό καθεστώς των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που σχετίζονται με το προϊόν ή έρευνα στα οποία τους προτείνεται να επενδύσουν. Είναι λοιπόν απαραίτητο να υφίσταται ήδη από την έναρξη μιας διαδικασίας έρευνας, πρόνοια για τη διευθέτηση νομικών ζητημάτων όπως π.χ. η σύναψη λεπτομερών και περιεκτικών συμβάσεων που θα διασφαλίζουν την ύπαρξη μιας νομικά ορθής «αλυσίδας μεταβίβασης δικαιωμάτων» από τους συμμετέχοντες ερευνητές

(δημιουργούς και εφευρέτες) στον φορέα που θα κληθεί να αξιοποιήσει το προϊόν (είτε ο φορέας αυτός είναι εταιρικός είτε ακόμη και ακαδημαϊκός).

Περαιτέρω, κάθε ερευνητική διαδικασία είναι μια «ζωντανή» επιστημονική εργασία, στο πλαίσιο της οποίας δημιουργούνται δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας που χρήζουν «κατοχύρωσης». Τούτο είναι ιδιαίτερα προφανές ως προς τα δικαιώματα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας όπως π.χ. οι εφευρέσεις, τα βιομηχανικά σχέδια ή τα σήματα, τα οποία, κατόπιν της σχετικής τεχνικής και νομικής αξιολόγησης, είναι πιθανό να χρήζουν και να είναι επιδεκτικά «κατοχύρωσης». Η κατάσταση μιας στρατηγικής νομικής διαχείρισης των σχετικών δικαιωμάτων ούτως ώστε να επιλέγονται οι βέλτιστοι, οικονομικότεροι και πλέον ευέλικτοι τρόποι κατοχύρωσης (π.χ. κατάθεση provisional patent, κατάθεση αιτήσεως εθνικού, ευρωπαϊκού ή διεθνούς διπλώματος ευρεσιτεχνίας) και ούτως ώστε να αποφεύγονται κίνδυνοι απώλειας δικαιωμάτων, είναι απαραίτητη. Ενδεικτικά αναφέρεται ως παράδειγμα τέτοιου κινδύνου η περίπτωση πιθανής απώλειας δικαιώματος απονομής διπλώματος ευρεσιτεχνίας, εξαιτίας της μεσολάβησης επιστημονικών δημοσιεύσεων που είναι δυνατόν να απειλούν την πλήρωση της προϋπόθεσης του «νέου» της εφεύρεσης.

Μια διαδικασία συνεχούς χαρτογράφησης των δημιουργούμενων, στο πλαίσιο της έρευνας και της παραγωγικής διαδικασίας, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, περιλαμβανομένης της κατοχύρωσης τους, καταλήγει στη δημιουργία ενός ισχυρού χαρτοφυλακίου διανοητικής ιδιοκτησίας που συνοδεύει το παραγόμενο προϊόν. Ένα τέτοιο ισχυρό χαρτοφυλάκιο είναι καταφανές ότι προσθέτει ιδιαίτερη οικονομική αξία στο προϊόν. Η χρηματοδότηση και επένδυση από τρίτους φορείς όχι μόνο καθίσταται ευχερέστερη και ελκυστικότερη αλλά και η ίδια η αξιοποίηση του προϊόντος αποβαίνει οπωσδήποτε επικερδέστερη για όλους τους εμπλεκόμενους στον κύκλο εκμετάλλευσής του, από τον ερευνητή έως τον πανεπιστήμιο και από τον χρηματοδότη ως τον ιδιώτη επενδυτή.

Συμπερασματικά, η διάδοση, στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας, μια κουλτούρας συνεχούς και στενής συνεργασίας νομικών και ερευνητών, μπορεί να δώσει την απαραίτητη ώθηση για την περαιτέρω ανάπτυξη και αποτελεσματικότερη αξιοποίηση της έρευνας και της παραγωγής καινοτομίας στη χώρα μας.

Α. Παπαπαναγιώτου,

Arhondula Papapanagiotou & Partners Law Firm

Specialized in Intellectual Property

1. Σεμινάριο «Βασικές συνταγές επιτυχίας παραγωγικής αξιοποίησης της καινοτομίας: Παραδείγματα από Ευρώπη και Αμερική»

Την Τρίτη 28 Απριλίου 2015, στο αμφιθέατρο της Βιβλιοθήκης του ΓΠΑ, πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Έργου «Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα - Αξιοποίηση της Έρευνας στο ΓΠΑ» το σεμινάριο «Βασικές συνταγές επιτυχίας παραγωγικής αξιοποίησης της καινοτομίας: Παραδείγματα από Ευρώπη και Αμερική». Συντονιστής του σεμιναρίου ήταν ο κ. **Η. Καραγιάννης**, Καθηγητής στο George Washington University. Εισηγητής στο σεμινάριο ήταν ο κ. **Γ. Βεκίνης**, Ερευνητής στο Δημόκριτο και Επιχειρηματίας με την εισήγηση «Ποια είναι η καλύτερη στρατηγική για την παραγωγική αξιοποίηση της τεχνολογίας μου;», καθώς και η κ. **Ι. Ορφανού**, Δικηγόρος και Σύμβουλος, με την εισήγηση «Καίρια θεσμικά ζητήματα και ζητήματα συναλλαγών κατά την εμπορική αξιοποίηση της έρευνας». Το σεμινάριο παρακολούθησαν οι ομάδες που υποστηρίζονται από το Έργο, ενώ μεταδόθηκε και ζωντανά μέσω live streaming. Μπορείτε να δείτε το καταγεγραμμένο βίντεο του σεμιναρίου επιλέγοντας τον παρακάτω σύνδεσμο: <http://mediaserver.aua.gr/video/>

2. 146th EAAE Seminar: Technology transfer as a driver of innovative entrepreneurship in agriculture and the agri-food industry

Κατά την περίοδο 14-16 Ιουλίου το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο πλαίσιο του Έργου «Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα - Αξιοποίηση της Έρευνας στο ΓΠΑ», διοργάνωσε το 146^ο σεμινάριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Αγροτικών Οικονομολόγων (European Association of Agricultural Economists – EAAE). Ο τίτλος του σεμιναρίου ήταν «Technology transfer as a driver of innovative entrepreneurship in agriculture and the agri-food industry» και πραγματοποιήθηκε στο Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (MAIX). Ο στόχος του σεμιναρίου ήταν να φέρει σε επαφή επιστήμονες και επαγγελματίες, στον χώρο της μεταφοράς τεχνολογίας, και να συζητήσουν/εξετάσουν προβλήματα και προκλήσεις που σχετίζονται με την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα για την επιτυχή εμπορική εκμετάλλευση καινοτόμων προϊόντων, διεργασιών και υπηρεσιών. Στο σεμινάριο συμμετείχαν σαράντα δύο συνέδριοι ενώ κατά την διάρκεια του συνεδρίου παρουσιάστηκαν 38 πρωτότυπες ερευνητικές μελέτες. Το Πρόγραμμα του Συνεδρίου και το Book of Abstracts του συνεδρίου μπορείτε να τα βρείτε στους παρακάτω συνδέσμους:

<http://146eaae.maich.gr/programme.html>

http://146eaae.maich.gr/img/146_eaae_seminar_abstracts.pdf

Πλέον των παρουσιάσεων, παρουσιάστηκαν και keynote lectures σε ζητήματα Καινοτομίας και Πνευματικών Δικαιωμάτων. Ενδεικτικά, οι τίτλοι των εισηγήσεων και οι εισηγητές ήταν οι εξής: "Agri-Science To Agri-Business Links And Trends: Green Entrepreneurship and Innovation Ecosystems as Smart, Sustainable and Inclusive Growth Drivers in the US and Europe" από τον καθηγητή **Ηλία Καραγιάννη** (George Washington University), "Organizational Innovation in Agribusiness" από τον καθηγητή **Michael L. Cook** (University of Missouri), "Anticipating the Impacts of Synthetic Biology on Agriculture: Biofuels and Small Molecule Phytochemicals" από τον καθηγητή **Graham Dufield**, (University of Leeds), "Biotech Innovation and the Impact of Regulation" από τον καθηγητή **Νίκο Καλαϊτζαντωνάκη** (University of Missouri) και "Hybrid Organisational forms" από τον καθηγητή Claude Menard, (University of Paris I).

Κατά την διάρκεια του σεμιναρίου πραγματοποιήθηκε εκτενής αναφορά στο Έργο με ξεχωριστό plenary session με τον τίτλο «Technology Transfer in Agricultural University of Athens» ενώ μοιράστηκαν στους συνέδρους οι ερευνητικές ιδέες του προγράμματος. Τέλος, για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επιλέξετε τον παρακάτω σύνδεσμο: <http://146eaae.maich.gr/>

3. Εκπαιδευτικό σεμινάριο σε νομικά και συναλλακτικά θέματα μεταφοράς τεχνολογίας μέσα από την εμπειρία της Αξιοποίησης της Έρευνας στο ΓΠΑ

Την Πέμπτη 22 Οκτωβρίου 2015, στο αμφιθέατρο της Βιβλιοθήκης του ΓΠΑ, πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Έργου «Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα - Αξιοποίηση της Έρευνας στο ΓΠΑ» εκπαιδευτικό σεμινάριο σε νομικά και συναλλακτικά θέματα μεταφοράς τεχνολογίας μέσα από την εμπειρία της Αξιοποίησης της Έρευνας στο ΓΠΑ. Η κ. **Ι. Ορφανού** Δικηγόρος και Σύμβουλος, συμμετείχε με την εισήγηση «Η συναλλακτική πτυχή της μεταφοράς τεχνολογίας: συμβάσεις, εξισορρόπηση συμφερόντων & στρατηγικές επιλογές», ενώ η κ. **Α. Σιδερί**, Δικηγόρος με την εισήγηση «Θέματα κατοχύρωσης και προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας». Το σεμινάριο παρακολούθησαν οι ομάδες που υποστηρίζονται από το Έργο μας, ενώ μεταδόθηκε και ζωντανά μέσω live streaming. Συντονιστής του σεμιναρίου ήταν ο κ. **Η. Καραγιάννης**, Καθηγητής στο George Washington University. Μπορείτε να δείτε το καταγεγραμμένο βίντεο του σεμιναρίου επιλέγοντας τον παρακάτω σύνδεσμο: <http://mediaserver.aua.gr/video/>

4. Εκδήλωση «Συνδέοντας την Έρευνα με την Κοινωνία: Γεύση Καινοτομίας από το ΓΠΑ»

Την Δευτέρα 23 Νοεμβρίου 2015, στο Συνεδριακό Αμφιθέατρο του ΓΠΑ, πραγματοποιήθηκε η εκδήλωση απολογισμού του Έργου «Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα- Αξιοποίηση της Έρευνας στο ΓΠΑ». Την εκδήλωση με τίτλο «Συνδέοντας την Έρευνα με την Κοινωνία: Γεύση Καινοτομίας από το ΓΠΑ» χαιρέτησαν ο Πρύτανης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Καθ. κ. **Γ. Παπαδούλης**, καθώς και η Αναπληρώτρια Πρόεδρος του Συμβουλίου του Ιδρύματος, Καθ. κ. **Ε. Τσακαλίδου**. Η εκδήλωση, η οποία χωρίζονταν σε δύο μέρη, περιελάμβανε στο πρώτο μέρος την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του Έργου και τις προοπτικές στο ΓΠΑ, ενώ στο δεύτερο μέρος γενσιγνωσία προϊόντων ή/και Έκθεση καινοτόμων προτάσεων /εφευρέσεων. Στο πρώτο μέρος της εκδήλωσης ο Επιστημονικά Υπεύθυνος του Έργου, Αν. Καθ. κ. **Στ. Ροζάκης** έκανε τον απολογισμό του Έργου, ενώ ο Καθ. κ. **Γ. Παπαδάκης** πραγματοποίησε την εισήγηση «Η μεταφορά τεχνογνωσίας στην πράξη: Δικτύωση του ΓΠΑ με επιχειρήσεις και οργανισμούς».

Οι ομιλίες ολοκληρώθηκαν με την εισήγηση του κ. **Χ. Κολυμπίρη**, Αν. Καθ. στο University of Bath, που παρουσίασε τα αποτελέσματα της εξωτερικής αξιολόγησης του Έργου.

Στο δεύτερο μέρος της εκδήλωσης οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να δουν τις καινοτόμες προτάσεις που υποστηρίχτηκαν από το έργο μας με τη μορφή poster ενώ οι Ερευνητές/Εφευρέτες ήταν στη διάθεσή τους για περαιτέρω ανάλυση. Παράλληλα, παρουσιάστηκαν τα πρωτότυπα μερικών εκ των εφευρέσεων. Τέλος, οι συμμετέχοντες γεύτηκαν καινοτόμα τρόφιμα και ποτά, αποτέλεσμα της έρευνας στο ΓΠΑ, παρασκευασμένα βάσει συνταγών εξαιρετικών μαγείρων.

Την εκδήλωση παρακολούθησαν περισσότεροι από 200 συμμετέχοντες ενώ για όσους δεν μπόρεσαν να παρευρεθούν μεταδόθηκε ζωντανά μέσω live streaming. Μπορείτε να δείτε το πρώτο μέρος της εκδήλωσης επιλέγοντας τον παρακάτω σύνδεσμο:

<http://mediaserver.aua.gr/video/>

Το υπό έκδοση εγχειρίδιο φιλοδοξεί να παρουσιάσει ολοκληρωμένη άποψη του δυναμικού πεδίου των γεωπονικών επιστημών και της συνεπαγόμενης επιχειρηματικότητας, ρίχνοντας φως σε επίκαιρα ζητήματα, έννοιες, τάσεις και αντιπαραθέσεις στην έρευνα, τις πρακτικές και την πολιτική. Με ιδιαίτερη έμφαση στην τεχνολογία, τα νέα προϊόντα και τις καινοτομίες στις διαδικασίες παραγωγής, οι συγγραφείς καλύπτουν ένα μεγάλο εύρος θεμάτων που σχετίζονται με τις εξελίξεις στο μακροσκοπικό επίπεδο (ιδιωτικά, κοινωνικά, θεσμικά και περιβαλλοντικά πλαίσια βιωσιμότητας) και στο επίπεδο των επιχειρήσεων (προοπτικές στρατηγικού σχεδιασμού, διοίκησης, και λειτουργίας).

Στόχοι και εμβέλεια: Από τον καιρό που το ανθρώπινο είδος έμαθε να εξημερώνει ζώα και να αναπαράγει τα φυτά, η γεωργία έχει εξελιχθεί σε μεγα-βιομηχανία που περικλείει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων - από την παραγωγή εξοπλισμού για καλλιέργεια μέχρι γενετική μηχανική τροφίμων και την ανάπτυξη διεθνών εφοδιαστικών αλυσίδων. Αυτό το εγχειρίδιο θα καλύψει με μοναδικό τρόπο την ορμή και το βάθος αυτών των δραστηριοτήτων, με ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο μετασχηματισμού της επιστήμης που υποστηρίζει τη γεωργία σε οργάνωση και διοίκηση της γεωργίας με πολιτικές, κοινωνικές, θεσμικές και περιβαλλοντικές προεκτάσεις.

Μια διεθνής ομάδα συγγραφέων, που προέρχονται από μεγάλο αριθμό επιστημονικών πεδίων, διαπραγματεύονται τον πλήρη κύκλο ζωής της διαδικασίας - από τα βιολογικά, χημικά, και μηχανικά θεμέλια της γεωργίας μέχρι το ρόλο των ρυθμιστικών αρχών και των ιδιωτικών οργανισμών, και τις επιπτώσεις στη δημιουργία επιχειρήσεων, την περιφερειακή ανάπτυξη, και τη δημογραφική και οικονομική ανάπτυξη σε μεγάλη κλίμακα.

Ανάμεσα στα βασικά θέματα :

- Μεταφορά τεχνολογίας και εμπορική αξιοποίηση
- Ασυνεχείς καινοτομίες και επαναστατικές τεχνολογίες
- Το πλαίσιο τετραπλής και πενταπλής έλικας και επιπτώσεις σε πολιτικές και πρακτικές
- Τεχνο-βλαστοί, στρατηγικές ενώσεις, και συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού τομέα για R&D (CRADA)
- Κέντρα αριστείας γεωπονικής έρευνας και επιστημών ζωής
- Εθνική, περιφερειακή και τομεακή ανάπτυξη
- Αναδυόμενες τεχνολογίες (περιλαμβανομένης της πληροφορικής, νέων υλικών και νανοτεχνολογίας)

Όσοι θέλουν να συμβάλλουν με κείμενα στο πλαίσιο των παραπάνω θεματικών καλούνται να επικοινωνήσουν με την εκδοτική ομάδα (s.rozakis@aua.gr)

Editors-in-chief

Elias P. Carayannis http://business.gwu.edu/profiles/elias-g-carayannis/	European Union Research Center (EURC), Global and Entrepreneurial Finance Research Institute (GEFRI) School of Business, George Washington University, USA
Nicholas Kalaitzandonakes http://dass.missouri.edu/agecon/faculty/kalaitzandonakes-n.php	Department of Agricultural and Applied Economics , University of Missouri-Columbia, USA
Stelios Rozakis http://www.techtransfer.aua.gr/en/staff_details.aspx?eid=26 , http://www.aoa.aua.gr/en/staff_details.aspx?mn=mn3&staff_id=37	Department of Agricultural Economics and Rural Development, Agricultural University of Athens, GR
Evangelos Grigoroudis http://www.pem.tuc.gr/5195.html	School of Production Engineering & Management, Technical University of Crete, GR

Δέκα χρόνια επιχειρηματικότητα στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Επετειακή έκδοση της δραστηριότητας της Μονάδας Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας

Ο τόμος περιέχει περιλήψεις των επιχειρηματικών σχεδίων, πληροφορίες για τις ετήσιες τελετές βράβευσης, στοιχεία σχετικά με τη δραστηριότητα προώθησης επιχειρηματικών σχεδίων, την μετεξέλιξη της MOKE και το Μεταπτυχιακό πρόγραμμα MBA in Agribusiness.

"...η δραστηριότητα της MOKE συμβάλλει στην εξοικείωση των τελειόφοιτων του ΓΠΑ με έννοιες διοίκησης επιχειρήσεων και οικονομίας και πρακτική εφαρμογή σε ανάπτυξη επιχειρήσεων, και στην αναζήτηση και διατύπωση καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών, οι οποίες αξιολογούνται με κριτήρια την πρωτοτυπία και τη συνέργεια με τη μεγάλη εύρους και υψηλής ποιότητας έρευνα που διεξάγεται στο ΓΠΑ, την διαφοροποίηση στον τρόπο προώθησης και διανομής/πώλησης, την αξιοποίηση εθνικών πρώτων υλών και τον εξαγωγικό χαρακτήρα των προϊόντων. Από το σύνολο των επιχειρηματικών ιδεών που υποβάλλονται κάθε χρονιά επιλέγεται μικρός αριθμός με βάση τις οποίες εκπονούνται ισάριθμα επιχειρηματικά σχέδια..." απόσπασμα από το εισαγωγικό σημείωμα του επιστημονικά υπεύθυνου Αν. Καθηγητή ΓΠΑ, Σ. Ροζάκη.

Επιχειρηματικά Σχέδια 2011-2012

Το Μιτάτο της Γεωπονικής, Πρότυπο παραδοσιακό τυροκομείο
Femia, Εταιρεία παραγωγής φυτικών προϊόντων
Λαχανοϊκό, Εταιρεία κατασκευής φυτοδωμάτων
Μηλοσός, Εκτροφή σπάνιων φυλών προβάτων

Επιχειρηματικά Σχέδια 2012-2013

Cretan Valley Kiwi, Εταιρεία συλλογικής παραγωγής ακτινιδίου, Ποταμοί Κρήτης
e-Laickey, Ψηφιακή Λαϊκή Αγορά
Gourmet mushrooms, Καλλιέργεια Μανιταριών *Lentinula edodes*
Olea Laconica, Πρότυπη Μεταποιητική μονάδα επιτραπέζιας ελιάς

Επιχειρηματικά Σχέδια 2013-2014

Biomulfarm A.E., Μεταποίηση μούρου, κτηνοτροφία και σηροτροφία
Δώρο Αμάλθειας I.K.E., Μονάδα αξιοποίησης αιγείου γάλακτος
GoatSeek, Εκτροφή Ελληνικής Αίγας
VitrAlberi, Μονάδα πολλ/σμού φυτωριακού υλικού οπωροφόρων δέντρων

Επιχειρηματικά Σχέδια 2014-2015

Meleonas, Μελισσοκομικός πολυ-λειτουργικός αγρός
ComposTech E.P.E., Πρότυπη Μονάδα Κομποστοποίησης
Farmascreen, Καινοτόμα διαγνωστικά συστήματα για την ασφάλεια των τροφίμων
Οινσιτούτο, Ινστιτούτο Οινολογίας

Περισσότερες πληροφορίες για την MOKE ΓΠΑ μπορείτε να βρείτε στο: www.moke.aua.gr

Επιμέλεια Ενημερωτικού Δελτίου
Αφροδίτη Αναγνώστη

Η Ομάδα του Έργου

Αν. Καθ. Στέλιος Ροζάκης
Επιστημονικά Υπεύθυνος

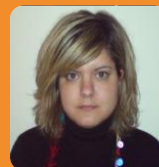
Αφροδίτη Αναγνώστη
Στέλεχος συντονισμού και
διαχείρισης

Κυριάκος Δρίβας
Μεταδιδασκτορικός ερευνητής

Αθανάσιος Μπαλαφούτης
Μεταδιδασκτορικός ερευνητής

Σταματία Βουλγαράκη
Στέλεχος έργου
MSc-Γεωπόνος

Στοιχεία επικοινωνίας:

E: techtransfer@aua.gr

T: 210 529 4768

F: 210 529 4769

W: www.techtransfer.aua.gr